

אף כּאן בפרוסה. לנצרך על ארילת מנח. ושמי שליומו מיימי משוס
צרכת המוילא דלא גרע משאר ימיים טובים שזריך לנצנע על שמי
ככרות שליומו ובוזע מלחמת מהשליומו: אף כּאן הוא מסיק ואשמו
אופה. כדי שלא תחמיץ: משוס קפא. שרף המזרת קשה ויש צו
ארס: קפא דחמא חמא. מי שאלל
חזרת וחלה בשביל הקפא יאכל נון
וירפא: קפא דחמא כרמי. מי שאלל
נון וקשה לו יאכל כרמי: חמימי.
ישתה מים חמיץ: קפא דכולו
(א) גירסת העמוד [הדף]
(ב) [נעלם ע"ג] (ג) [נעלם ע"ג]
(ד) [נעלם ע"ג] (ה) [נעלם ע"ג]
(ו) [נעלם ע"ג] (ז) [נעלם ע"ג]
(ח) [נעלם ע"ג] (ט) [נעלם ע"ג]
(י) [נעלם ע"ג] (יא) [נעלם ע"ג]
(יב) [נעלם ע"ג] (יג) [נעלם ע"ג]
(יד) [נעלם ע"ג] (טו) [נעלם ע"ג]
(טז) [נעלם ע"ג] (יז) [נעלם ע"ג]
(יח) [נעלם ע"ג] (יט) [נעלם ע"ג]
(כ) [נעלם ע"ג] (כא) [נעלם ע"ג]
(כב) [נעלם ע"ג] (כג) [נעלם ע"ג]
(כד) [נעלם ע"ג] (כה) [נעלם ע"ג]
(כו) [נעלם ע"ג] (כז) [נעלם ע"ג]
(כח) [נעלם ע"ג] (כט) [נעלם ע"ג]
(ל) [נעלם ע"ג]

תורה אור השלם

1. וְנִתְּנָה וְאִמְרָתָה לִפְנֵי יי
אֱלֹהֶיהָ אֲדַמֶּה אֲבֹד אֲבִי
וְיָרֵד מִצִּיּוֹנָהּ וְיָגֵד שֶׁם
בְּמִיתָה מִקֵּץ יְהוָה שֶׁם לִגְוִי
גָדוֹל עֲצוֹם וְרַב:

דברים כו ה

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א' גמ' אמר ליה פטרמן
מלומד מה נשתנה יצ"ב
עין לעיל דף קטו ע"ב
במסופת ד"ה כדי שיער
וכי' ופירש' ס"י תע"ג
ס"ק י' וד"ק:

תורה שמימי

חרס של כל ירקות חמין
רפואה להן: **וזר לתפוח** שהיו
יולדות בניהן שם בלא עכ"ז שלא
יכירו **זר** ממזרים דכתיב תחת
תפוח עוררתיך (שיר ח): **לפמויה**.
להטיל ולכתוש בו הברכה כדי שיהיה
עצ וזרץ לקהוייה להטיל בו תפוחים
ויין ומילתא דלית בו קיוהא: **זרץ**
לקהוייה. וזר לתפוח וזרץ לסמוכיה
זכר לטיט: **סבלין**. ירקות שמטילין
בחרוסת וזר לתבן וחרוסת שכותשים
בו הדק וזר לטיט: **פגרי חרץ**. חנוונים
היושבים אלל חלונותיהם ומוכרין כמו
מאכין מן החרצים (שם ז): **ברתג'י**
וכאן הכן שואל אציו. כאן במוציא כוס
שני הכן שואל את אציו מה נשתנה
עכשיו שמוציין כוס שני קודם אציה:

גמ'

מִסֹּחַ רִשְׁיָא
זכר לתפוס. י"א וזכר לתפוס כסווי עשין טעט על פארסם הלא מופס פארס וועסט מוגלף (האדורה ח"א ט"י 19), שבכל הליכות. של אר ימים טעוים וצמות, אנו אוכלים חמץ ומצה. לא ארז לאל קלעין או תמן ור מנה דמקסי כזו טעג ויהא הסעודה (יורד יסיר עמ' 292). כרול צילי. אפילו התגבין (על"ד ע.)

אף כאן הוא מסיק ואשתו אופה כדי
שלא תחמין: **משום קפא**. שרף
החזרת קשה הוא והרי הוא כארס:
קפא דחפא. מי שאכל חזרת וחלה
בשביל הקפא יאכל לנון וירפא:
קפא דחפא כרמי. מי שאכל לנון
וקשה לו יאכל כרמי כרישים
חמימי. ישנה מים חמין: **קפא**
דכולהו חמימי. ארס של כל הירקות
מים חמין רפואה להם: **וזכר לתפוח**.
במסכת סוטה (דף יא:) שהיו יולדות
שם צנייטס בלא עזב שלא יכירו בזה
במציאות דכתיב חמת התפוח ורעומתיך
(ש"ס ח): **לתפוח**. לכתוש בו ירקות
הרבה כדי שיהא עבה: **ואזכר לקהוייה**.
להטיל בו תפוחין דלית ביה קיוהא
וזכר לתפוח ואזכר לתפוחיה וזכר לטיט:
תבנין. בשמים שמטיילין בחרוסת
וזכר לתבן וחרס"ס שכותשין בו הדק
וזכר לטיט: **אגרי חרד**. כמו מלץ
החרדים (ש"ס ז). חנווניס היושבים אלל
חנווניתיהן ומוכרין: **במתנאי** וכן
הבן שואל אם אביו. כאן במציגת
כוס שני הבן שואל את אביו אם
הוא חכם מה נשתנה עכשיו שמוציגין
כוס שני קודם אכילה. ורבינו קבל
מרבו ר' יעקב בן יקר וכן הבן שואל
כמו בן קנות **לפחד** (גמ' דמדרג' סו)

כלומר דין הוא שיהא שואל במזיגת כו
טיבול ראשון דשאר ירקות וטיבול שני
אם מצינ הרצה יפרש הכל: **מחא**
(אין) אנו מטיבלינ פעם אחת. אבל
מחורין אחר מרור: **חיובא** לדרדקי.
משעינ דכי את לן למימר שכל
ואמר לאחר שאילת הצן התחיל לומר

מה דרבו ש' עני בפרוסה. נראה דגם המוציא תריץ לצרך על הפרוסה^א וכן משמע בפ' כ"ד מצרכין (ברכות דף נ"א:) דקאמר הכל מודים לענין פסח שמניח פרוסה בחור השלימות וזו"ע פ"י אפילו למ"ד מצרך על השלימה ופוסטא את הפסחיתין מודה לענין פסח דאינו

מצרך על השלימה חלל על הפרוסה
משום מה דרכו של עני כו' ומניחה
במך השלימה כדי שיהא נראה שצנע
על השלימה ומשמע דלעני המוציא
קמיידי¹ וקאמר בטר הכי "ל"ר חייה
בר אלא צנעם צנעם לצנעו על
שני ככרות שנאמר לקטו לחם משנה
ועיקר מילתיה דר' חייה בר אלא
בפרק כל כתיב (שבת ד' ק:) אלא להכי
מיימי התם אחר פסח לומר שאריך
שם מזה שלישי משום לחם משנה
וחייב לצנעו על שתי ככרות כי צנעם
חייב צ"ט דאי לאו הכי למה הביא
שם מילתיה דר' חייה וכן פסק רב
אלפס דלריך לצנעו על שתי ככרות
ביום טוב והטעם לפי שהיה לחם
משנה יורד בערב ימים טובים
וקשה שאנו מתפללים באחת קדשת
וברכתו מכל הימים וצדשתו מכל
הימים ואמר (במילתא פר')
שלח) זמן ברכו זמן קדשו משמע
צ"ט היה מן יורד "וכן היה נוהג
ה"ר מנחם מייזי וה"ר יוס טוב
שהיו מצרכין הכל על הפרוסה² אך
ר"י היה מצרך המוציא על השלימה
והדר על אכילת מזה על הפרוסה
וצנע משניהן יחד וכן עמא דבר
ולכן עושין על השלישי כריכה כדי
לקיים מזה צלשת:

צָרִיךְ לַמְּמוֹכִיחַ וצָרִיךְ לַקְּהוּיָה.
 וּבִירוּשָׁלַיִם אָמַר אֵיךְ דַּעֲדִי
 זָכַר לַדָּם וּשְׂשׂוּם הִכִּי לִיָּה טִיבֻלוֹ
 בַּמִּשְׁקָה וּכְן עֲמָא דְבֵר לַמְּמוֹכִי וּבִשְׁעַת
 אֲכִילָה מִתְקַלְשֵׁן אִתּוּם בֵּינָן וְחוּמָן
 וּבִשְׁתֹּאֲבֵת הַגְּאוּלִּים מִפְּרַשׁ לַעֲשׂוֹת
 חֲרוּסַת בְּצִירוֹת שְׁדֻמָּה לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 בְּשִׁיר הַשִּׁירִים (ח) תַּחַת הַתְּפֻחַ
 עוֹרֶרְתִּיךְ כְּפֹלֶת הַרְמוֹן הַתְּאֵנָה חֲנֻטָּה
 אֲמַרְתִּי אֲעֵלֶה בַּחֲמֵר אֲחֹז אֶל גִּנַּת
 אֲחֹז וּשְׂקָדִים עַל שֵׁם שְׂשֻׁק הַקֶּזֶ"ה
 עַל הַקֶּזֶ: רַתְּגָרִי חֲרֵךְ שְׁבִירוּשָׁלַיִם.
 מִשְׁמַע דְּהִלְכֵה כִּי' אֲלַעֲזֹר כִּי' דְּרוֹק
 וְגַם בְּסָפְרִים כִּתְּבֵה ר' יוֹסִי וַיִּמְיוֹקוּ
 עִמּוֹ וּכְן עָשָׂה הִר' יוֹסִף בְּסֻדְרוֹ
 חֲרוּסַת זָכַר לַטִּיט:

הַלֵּילָה הַזֶּה מְרוּר. הֵא דְלָא
אָמַר כּוּלּוּ מְרוּר מִשּׁוּם
דְּאֶלְכֵּינִי שֶׁאֵר יִרְקוּת צְטִיבּוּל רֵאשׁוֹן:
בּוֹלֵן צִי. רַב חֲסֵדָא מוֹקִי לֵה
בְּאֵלּוּ דְּבִרִּים (לַעֲלֵי דָף ע.) כִּדָּן
תִּימָא דְאָמַר חֲגִיגָה הַבָּאָה עִם הַפֶּסַח
אֵינָה נֶאֱכָלֶת אֲלֵא לְלֵי וּשְׁעִיג דְּקִאָמַר
הַסּוּם וְאָמַר רַב חֲסֵדָא וּבִפְרֻקִּין
לִיתִיה דְּרַךְ הַגְמָרָא כֵּן:

וַיֹּאמְרוּתָם זֶכֶר פֶּסַח הוּא.
פִּי בְּאִמְרֵי שִׁרְיָן
לִמְנַח פֶּסַח זֶה שָׁנוּ אוֹכְלִין וְיִתְקַשׁ
מִזֶּה וּמִמָּרוּ לִפְסַח וְז"ל מִי מִזֶּה ז' מָרו'
זֶה: (א) פִּיכָר אֲנַחְנוּ בָּר'. י"א שָׁנָה
הַדְּלוּת וְלֹא יוֹמֵר כִּגְד' ז' רְקִיעִים:
וְחֻמֹּס

אחת. טיבול ירקות בתוך הסעודה ובגמרא פריך לה: **שפי פעימיס.** וכן שצית המקדש קיים היה שואל כן: **ולפי דעתו של כן אציו מלמדו.** 'אטו כל יומי לא אציו דלא מעבלין. דקמי שכל הלילות אר ירקות ליכא למיפך הכי דהתם ה"ק בכל הלילות אין אנו יניקות כדי שישראלו קעבדינן: אלא אמר רב ספרא כו'. מהכא פסם אחת והאומר אין אנו חייבין לטבול שיבוש הוא בידו: **פסא** והולאה כלומר כן עשה לנו הקב"ה שהיינו עבדים והולידנו משם: מתני'

פא א מיי פ"ח מהל' מנה
ה' א סגנו עשין מא
טווש"ע א"ח ס' תנה
טקיע א וס' תגנו סעי' א
פח ב טווש"ע א"ח ס'
הס סקיע ב:
פח ב ד מיי פ"ח מהל'
מנה ה' א סגנו
עשין מא טווש"ע א"ח ס'
תגנו סקיע ה' תגנו:
צ א ד מיי פ"ח וס"ח
מהל' הלכה
סגנו שס טווש"ע שס ס"ח:
צ א ד שס טווש"ע ה' תגנו:
צ ב ד מיי פ"ח שס ה'
ה' וס"ח ה' ד:

רבינו חננאל

[illegible]